

Vastaanottaja

Tampere
Elinvoima- ja osaamislautakunnan työllisyysjaosto

**Lausuntopyyntö koskien Tampereen seudun työllisyysalueen vuoden 2026
talousarvioluonnosta ja lausuntopyyntö maksuosuusarvioista**
(TRE:3040/02.02.01/2025)

Lempäälän kunnan lausunto, joka on käsitelty kunnanhallituksessa 18.8.2025 § 235

Johdanto

Tampereen kaupungin elinvoima- ja osaamislautakunnan työllisyysjaosto pyytää yhteistoiminta-alueensa kunnilta lausuntoja Tampereen seudun työllisyysalueen vuoden 2026 talousarvioesitysluonnoksesta sekä maksuosuusarvioista vuodelle 2026. Työllisyysjaosto toimii julkisten työvoimapalvelujen viranomaistehtävien hoitamisen yhteistoiminta-alueen kuntien yhteisenä toimielimenä. Tampereen seudun työllisyysalueen yhteistoimintasopimuksen mukaisesti työllisyysalueen kuntia on kuultava ennen kuin talousarvioesitys hyväksytään toimielimessä.

Yhteistoiminta-alueen kunnilta pyydetään lausuntoa Tampereen seudun työllisyysalueen vuoden 2026 talousarvioesitysluonnoksesta tiistaihin 12.8.2025 mennessä.

Tampereen seudun työllisyysalueen talousarvioesitysluonnos vuodelle 2026, kuntalaskutussuunnitelma ja lausuntopyyntö yhteistoiminta-alueen kunnille ovat tämän asiakirjan liitteinä. Lempäälän kunnan maksuosuusarvio vuodelle 2026 on 3149883 euroa, joka on 4,1 % kaikista kustannuksista.

Lausunto

Lempäälän kunta näkee, että talousarvioesitys vuodelle 2026 on oikeansuuntainen. Lempäälän kunta pitää tärkeänä, että työllisyysalueen talousarvio mahdollistaa työvoimapalvelujen järjestämisen koko yhteistoiminta-alueella. Talousarvioesityksessä on huomioitu kustannustason nousu ja palkkaharmonisointi, mutta samalla on huolehdittava siitä, ettei palvelujen laatu ja asiakkaiden lähipalvelu heikkene säästötoimien seurauksena. Samalla toivomme, että talousarvion jatkovalmistelussa priorisoidaan enemmän asiakaspalveluhenkilöstön resurssointiin.

Työllisyysalueen toiminnan menot katetaan yhteistoiminta-alueeseen kuuluvien kuntien maksuosuuksilla. Kuntien maksuosuudet määräytyvät yhteistoimintasopimuksessa sovittujen kustannustenjaon periaatteiden mukaisesti. Työllisyysalueen

nettokustannuksista 50 % jaetaan laajan työttömyyden suhteessa ja 50 % kustannuksista jaetaan työkäisten määrän suhteessa. Tällä laskentatavalla kuntien työllisyydenhoidon menot ovat kasvaneet puolella, jollei jopa moninkertaisesti. Esimerkkinä Vesilahden kunnan (jolle Lempäälä tuottaa työllisyyden palvelut), työllisyydenhoitomenot Tampereen tuottamana ovat kasvaneet vuoden 2024 tasosta kuusinkertaisesti, noin 75 000 eurosta 500 000 euroon.

Työllisyysalueen kustannusten kohdentamisessa tulisi siirtyä aiheuttamisperiaatteeseen. Sopijakuntakohtaisten maksuosuuksien tulisi määräytyä todellisuudessa käytettyjen palvelujen määrän ja niistä aiheutuvien kustannusten perusteella. Nykyisessä mallissa kunnat maksavat palveluista, joita ne eivät käytä. Nykyisessä mallissa kunnilla ei myöskään ole tosiasiallisia mahdollisuuksia vaikuttaa palveluiden sisältöön eikä hintaan.

Talousarvio on kokonaisuutena laaja ja vaikeasti hahmotettava. Laskentaperusteiden tulisi olla läpinäkyviä. Kokonaiskuvasta ei saa käsitystä siitä, mitä kaikkea lukuihin todellisuudessa sisältyy. Kokonaisuutta tulisi avata kustannuserittäin siten, että kuvauksesta käy ilmi, mikä on yleiskustannusten kokonaismäärä, työllisyysalueelle kohdennettava osuus ja mitkä ovat kohdentamisperusteet.

Jotta toimintaan käytettyjen eurojen tuloksellisuutta voitaisiin arvioida, työllisyysalueen tulisi kehittää yhtenäiset henkilöstömitoitus- ja asiakasmääräparametrit sekä selkeät vaikuttavuusmittarit.

Työllisyysalueen tulisi jatkaa toiminnan tehostamista, resurssien kohdentamista vaikuttaviin prosesseihin ja sopeutustoimia, jotta palvelujen järjestämisestä kunnille aiheutuvia kustannuksia saadaan pienenemään sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Tavoitteena tulisi olla, että talousarvio rakentuu valtionosuuden pohjalle. Koska nykytilanteessa työllisyysalueen kustannukset ylittävät siihen saatavan valtionosuuden, kunnat joutuvat rahoittamaan toimintaa merkittävästi omasta taloudestaan.

Lempäälän kunnan, kuten koko työllisyysalueen kuntien talousnäkymiä varjostaa kohonnut työttömyys, mikä kasvattaa menopaineita kunnissa ja heikentää verotuloja. Heikkenevä kuntatalous näkyy kunnissa sopeutustoimina, investointien vähenemisenä ja työttömyysetuuskulujen sekä Kelan kuntaosuuksien kasvuna. Uusien sopeutustoimien tarve on edelleen ajankohtainen. On erittäin huolestuttavaa, että kunnat odottavat työttömyysetuuskulujensa lisääntyvän.

Lempäälän kunta esittää, että työllisyysalueen talousarvio perustuu aiheuttamisperiaatteeseen ja kustannusten läpinäkyvään erittelyyn sekä toiminnan tehostamista ja kustannusten sopeuttamista jatketaan edelleen.

Liitteitä 3 kpl